

at man burde søge Midler til at indskrænke Forbrugen af Brændevin. Angaaende det Spørgsmaal, hvilke Midler man skulde tyge til i denne Henseende, kan der jo være forskellige Meninger, og navnlig blev der jo under Forhandlingerne i forrige Aage om Loven om Brændevinsstatten rejst det Spørgsmaal, om man muligvis kunde gaa den Vej at lægge en meget høj Sat paa Brændevin; men de Udtalelser, der gik ud herpaa, bleve imødegaaede ved den Betragtning, at denne Sat vilde blive saa overordentlig høj, at der slet ikke kunde være Tale om at føre en saadan Sat igjennem, og den Mening har jeg, at det aldeles ikke vilde have nogen væsentlig Indflydelse paa den overdrevne Brug af Brændevin. Der er imidlertid en Vej, som jeg ikke tror, der vil være forskellige Meninger om at flaa ind paa, det er den Vej at søge ikke Brændevinshandelen, ikke Udgangen til at kunne kjøbe Brændevin indskrænket, men Udgangen til Spirit og Drukkenfab paa Værtshuse, med andre Ord, at indskrænke Værtshusenes Antal i Kjøbstæderne. Det er det, som mit Lovforslag gaar ud paa, og som jeg skal tillade mig noget nærmere at berøre. Det vil jo erindres, at Bevægelsen i denne Sag ingenlunde er ny, thi allerede Kjøbstadkommissionen, der var samlet i 1871, gjorde opmærksom paa den Fare, der var tilstede og opfordrede Regjeringen til at træffe Foranstaltninger derimod. I Kommissionens Betænkning Pag. 7 henledees netop Opmærksomheden paa, at medens der i 1840 var 1 Værtshusholder i Kjøbstæderne for hver 238 Indbyggere, var der nu, nemlig i 1871, 1 Værtshusholder for hver 122 Indbyggere, og nu i 1882 kunne vi vistnok gjerne yderligere gaa adfærdigt op med Hensyn til Antallet af Værtshusholdere i Forhold til Antallet af Borgere. Kommissionen udtaler ogsaa, at det var et Forhold, som ikke kunde Andet end i høj Grad bidrage til at fremkalde Armod og Uvædelighed, og den udtaler fremdeles, at Personer, som foretrakke Uvirkomhed for Arbejde og intet Andet vide at gribe til for at henrive deres Tid i Lediggang, let vælge den Udvei, at tage Borgerklub som Værtshusholder, og at den store Mængde, der søger denne Udvei, da har til Følge, at Arbejderne paa mange Maader blive fristede til at tilfætte deres Fortjeneste paa Værtshusene. Det er vistnok saa fuldkommen rigtig, og denne Kjøbstadkommissionens Anskuelse blev ogsaa i sin Tid taget ad notam af Regjeringen og affødte Bestemmelsen i Loven af 23de Mai 1873 § 9. Det er en Lov, som handler om forskellige Forandringer i Næringsloven. Deri blev blandt Andet bestemt, at Kommunalbestyrelserne i Kjøbstæderne og Handelspladsene kunne ved Vedtægter tage Bestemmelse om, i hvilket Omfang Værtshushold maatte kunne drives i Kommunen. Jeg har selv været med at vedtage denne Lov og er altsaa ligesaa skyldig om andre Lovgivere, der have vedtaget den, i

at man ikke heri Thinget har været opmærksom paa det nøiagtige Indhold af denne Bestemmelse. Mig forekom det, dengang denne Lovbestemmelse blev vedtagen, at den var ganske brugbar, men det har senere ved nyere Studium af den viist sig, at den ikke er brugbar. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at denne Lovbestemmelse er bleven fortolket af Indenrigsministeriet — og vistnok fuldkommen korrekt, maa jeg tilføje — saaledes, at enhver anden Indflydelse end netop den, at bestemme Antallet af Værtshushold, var affaaen for Kommunalbestyrelsen. Som Bestemmelsen stod der i sin Almindelighed handlende om „Omfanget“ af Værtshushold, opfattede jeg den saaledes, at Meningen med den maatte være, at Kommunalbestyrelserne fik en videregaaende eller i flere Retninger gaaende Myndighed ved § 9 i Loven af 23de Mai 1873; men Indenrigsministeriet har vistnok fuldkommen Ret i, at Loven ikke tillader Ministeriet at stadfæste en Vedtægt, hvori der gives Kommunalbestyrelserne Myndighed paa andre Punkter end netop med Hensyn til at begrænse Antallet. Jeg vil først nævne, hvilke Mangler selve denne Bestemmelse i og for sig indeholder. Der er for det Første den Mangel, at Kommunalbestyrelsen er indskrænket til at bestemme Antallet; derved kan den aldeles ikke udøve nogen Kontrol med, hvilke Personer der faae Borgerklub som Værtshusholder, eller hvorledes de Lokaler ere beskaffede, som anvendes til en saadan Næring. Det er en Hovedsag. Med Hensyn til de større og bedre Etablissementer af den Slags — der maa jo være nogle — er der ikke Noget ivoien; men det er jo, som jeg tillod mig at oplæse af Kjøbstadkommissionens Betænkning, Tilfældet, at, naar daarlige Personer i andre Stillinger komme til Agters, kunne de for en stor Bagatel faae et Borgerklub som Værtshusholder, og om de blot kunne faae en ganske lille Bagtue, kunne de drive Værtshushold der, hvor saa andre daarlige Personer kunne sidde og spire. Det er en Hovedmangel, at Loven af 1873 hverken hjemler, at man kan betinge sig et ordentligt Lokale for et saadant Etablissement, eller at man kan affjære daarlige Personer fra at drive denne Næringsvei, Personer, som aldrig burde have Tilladelse til at udskjænke Brændevin, men som kunne faae den for et lille Borgerklubsgebyr. Endelig er der den Mangel ved Loven, at selv om en Kommunalbestyrelse ønsker — og jeg veed, der er flere Kommuner, som ere i dette Tilfælde — at benytte Loven derhen, at den f. Ex. siger: „Der er for Tiden 30 Værtshusholdere i en By; der maa ikke være flere end 20“, saa er det jo med den Fortolkning, vi have af Loven, en meget farlig Bestemmelse; thi efterhaanden som de 10 dø eller paa en eller anden Maade opgave deres Næringsvei, bliver der ikke ubleveret nye Borgerklubsfaber, førend det samlede Antal er naaet ned under 20, men deraf bliver meget let en Følge, at et større